

## شهر و روانشناسی محیطی آن با رویکرد زیبا شناسی

دکتر حسین مجتبی زاده<sup>۱</sup>، سیروان بهرامی<sup>۲\*</sup>، علی حجت<sup>۳</sup>

۱- عضو هیئت علمی و استادیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکز، Uni.urbanresearch@gmail.com

۲- دانشجوی مقطع دکتری برنامه ریزی شهری دانشگاه علوم تحقیقات تهران، Sirvana\_b@yahoo.com

۳- دانشجوی مقطع دکتری برنامه ریزی شهری دانشگاه علوم تحقیقات تهران، Ali.hojjat83@gmail.com

### خلاصه

هدف از بررسی حاضر " بررسی روانشناسی محیطی شهر از دیدگاه رویکرد زیبا شناسی " است چنانچه مجموعه ای از قابلیت های محیط در یک موقعیت ویژه محیط بالقوه ای را برای رفتار انسان در آن مکان ایجاد می کند. تمام این قابلیت ها توسط مردم ادراک نمی شود و از تمام قابلیت های ادراک شده نیز استفاده نمی شود. محیط شامل مجموعه ی قرارگاه رفتاری است، که درون یکدیگر قرار گرفته و فصول مشترک دارند. از نظر روان شناسان ایراد این بود که معماران تاکید بیشتری بر مسائل زیبایی شناختی فضاهای طراحی شده داشتند تا پرداختن به مسائل کارکردی آنها . به عقیده روان شناسان اصلی ترین معیار طراحان در فرآیند طراحی توجه به فرم و جنبه های زیبایی شناختی آن بود. از این رو، روان شناسان معتقد بودند که طراحان نیازهای واقعی و روزمره استفاده کنندگان را قربانی خواش های زیبایی شناسانه و انتزاعی خویش می سازند و لذا مردم بیش از پیش با محیط طراحی مانوس ساخته اند. این تحقیق بر مبنای هدف به شیوه کاربردی (عملی) است که مبنای تئوریکی ساختار فیزیکی شهر و همچنین اصول و قواعد و استانداردهای ساماندهی کاربری ها مناسب می باشد. الگوی تحقیق به صورت بنیادی کاربردی می باشد. تجزیه و تحلیل سوالات تحقیق با استفاده از روش آماری تی تک نمونه ای (One sample T-Test) با استفاده از نرم افزار SPSS ورژن ۲۱ انجام پذیرفت. نتایج نشان داد که رویکردهای عینی، کالبدی و رویکرد زیبایی شناسی مردم محور بر روانشناسی محیطی شهر تاثیر مثبت دارند.

**کلمات کلیدی:** روانشناسی محیطی، زیبایی شناسی، بافت شهر، زیبایی شناختی، فضا

### مقدمه

شهر مجموعه‌ای فرهنگی - کالبدی است که بر اساس نیازها، فعالیت‌ها و رفتار ساکنان آن شکل گرفته است. انسانها بسته به نیازهای فردی و گروهی خود فعالیت کرده و الگوهای رفتاری خاص خود را عرضه می‌کنند. شهر و فضاهای مختلف آن بستر یا ظرفی هستند که این اتفاقات در آن رخ می‌دهد، برای این‌گونه اتفاقات، بالطبع فضاها و خصوصیات آن‌ها وابستگی شدیدی به نحوه فعالیت و الگوهای رفتاری استفاده‌کنندگان آن‌ها دارند. البته این رابطه یک طرفه نیست، همان